

[Home](#)>[Uw rechten](#)>[Grondrechten](#)>**[Bedrijfsleven en mensenrechten](#)****Bedrijfsleven en mensenrechten**

Nederland

1. Welke rechtsbescherming heb ik in uw land als slachtoffer van bedrijfsgerelateerde mensenrechtenschendingen? Omvat deze bescherming ook schadeloosstelling?

Als u schade lijdt als gevolg van een onrechtmatige daad door toedoen van een persoon of een onderneming, kunt u een vordering tot schadevergoeding instellen bij de burgerlijke rechter. Als de onrechtmatige daad aan de persoon of de onderneming kan worden toegerekend, kan de rechter de persoon of het bedrijf veroordelen tot het vergoeden van de door u geleden materiele schade en, onder bepaalde omstandigheden, immateriële schade.

2. Zijn er specifieke regels voor ernstige schendingen van de mensenrechten? Zijn deze regels van toepassing op milieucriminaliteit of ernstige vormen van arbeidsuitbuiting?

Ernstige schendingen van mensenrechten zijn in verschillende verdragsbepalingen geregeld. Voor schadevergoeding als gevolg van milieucriminaliteit en arbeidsuitbuiting is in het Burgerlijk Wetboek geen bijzondere regeling opgenomen. In artikel 162 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek is een algemene bepaling over de vergoeding van schade als gevolg van een onrechtmatige daad geregeld. Hieronder vallen alle vormen van een onrechtmatige daad. Naast deze algemene bepaling gelden er enkele bijzondere bepalingen voor bijzondere vormen van onrechtmatige daad.

3. Ik ben het slachtoffer van een schending van de mensenrechten die het gevolg is van activiteiten van een Europese transnationale onderneming buiten de Europese Unie. Heb ik als niet-EU-burger of als burger die niet in de EU woont, toegang tot de rechtbanken in uw land? Welke voorwaarden gelden er voor het aanvoeren van een schending van mijn rechten? Waar kan ik meer informatie krijgen?

U kunt bij de Nederlandse rechter terecht als de persoon of de onderneming die u wilt aanspreken voor vergoeding van uw schade in Nederland woont of is gevestigd. De bevoegdheid van de Nederlandse rechter wordt als hoofdregel bepaald door de woonplaats of vestigingsplaats van de persoon of onderneming tegen wie u uw vordering instelt. U kunt ook bij de Nederlandse rechter terecht als het schadebrengende feit zich in Nederland heeft voorgedaan of zich kan voordoen. Ook is de Nederlandse rechter bevoegd als u met uw wederpartij in een overeenkomst de Nederlandse rechter heeft aangewezen als de rechter die bevoegd is om kennis te nemen van toekomstige potentiële geschillen.

Tot slot kan de rechter in uitzonderingsgevallen bevoegd zijn om uw vordering te behandelen. Dat is het geval als u uw wederpartij voor de Nederlandse rechter heeft opgeroepen en de wederpartij geen bezwaar maakt tegen de behandeling van de zaak door de Nederlandse rechter. Ook is dit het geval als een rechterlijke procedure buiten Nederland niet mogelijk is of als uw zaak voldoende verbonden is met de Nederlandse rechtssfeer en niet van u kan worden gevergd om uw zaak aan een rechter van een ander land voor te leggen.

Bij vorderingen van meer dan € 25.000 geldt dat u moet worden vertegenwoordigd door een (Nederlandse) advocaat. Voor vorderingen van minder dan € 25.000 kunt u ook zelf procederen of u laten bijstaan door een gemachtigde die niet een advocaat hoeft te zijn. In bepaalde situaties komt u in aanmerking voor vergoeding van rechtsbijstand.

Voor het aanvoeren van een schending van uw rechten zult u feiten moeten stellen waaruit de schending van uw rechten blijkt en deze bij een gemotiveerde betwisting door de wederpartij kunnen onderbouwen. De voorwaarden die gelden voor het verkrijgen van schadevergoeding als gevolg van een onrechtmatige daad staan in artikel 162 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek.

De geldende wetgeving in Nederland kunt u [hier](#) bekijken. Algemene toegang tot de rechter kunt u vinden op de website van [De Rechtspraak](#). De Raad voor Rechtsbijstand onderhoudt ook twee websites met meer toegankelijke informatie over rechten en procedures, inclusief conceptbrieven die kunnen worden gebruikt, waaronder de [website](#) van Het Juridisch Loket en de [website](#) van Rechtwijzer.

4. Kunnen ombudsdiensten, organen voor gelijke behandeling of nationale mensenrechteninstellingen hulp bieden aan slachtoffers van bedrijfsgerelateerde mensenrechtenschendingen door Europese transnationale ondernemingen buiten de Europese Unie? Kunnen deze instanties mijn zaak onderzoeken als ik geen EU-burger ben of als ik niet in de EU woon? Zijn er in uw land andere openbare diensten (zoals arbeids- of milieu-inspectiediensten) die mijn zaak kunnen onderzoeken? Waar kan ik informatie krijgen over mijn rechten?

Nederland heeft een nationaal contactpunt (NCP) voor de OESO-richtlijnen. Het NCP is toegankelijk voor alle belanghebbenden, ook voor niet-EU-burgers. Dit is geen rechterlijke instantie, maar kan u wel toegang geven tot een onpartijdige bemiddeling met de persoon of de onderneming die u voor uw schade wilt aanspreken. Aan het einde van een procedure geeft het NCP een definitieve verklaring af waarin zij het proces en de relatie tussen de oplossing en de OESO-richtlijnen beschrijft. Partijen kunnen overeenstemming bereiken dat een oplossing – inclusief compensatie – door het bedrijf moet worden aangeboden. Meer informatie kunt u vinden op de [website](#) van het Nationaal Contactpunt OESO-richtlijnen.

5. Legt uw land aan Europese transnationale ondernemingen de verplichting op om klachtenmechanismen of bemiddelingsdiensten in te stellen voor het onderzoek van schendingen die het gevolg zijn van hun bedrijfsactiviteiten? Geldt deze verplichting ook voor schendingen buiten de Europese Unie? Wie is in uw land verantwoordelijk voor het toezicht op deze werkzaamheden? Zijn er openbare verslagen met informatie over de werking van het systeem?

Nee, er zijn geen specifieke bepalingen in de Nederlandse wetgeving die bedrijven verplichten klachtenmechanismen of bemiddelingsdiensten in te stellen. De Nederlandse overheid moedigt bedrijven wel aan om klachtenmechanismen en bemiddelingsdiensten in te stellen, die in overeenstemming zijn met de VN 'Guiding Principles' voor het bedrijfsleven op het gebied van mensenrechten (UNGP's) en de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen. In sommige sectorale Responsible Business Conduct Agreements (RBC), die met bedrijven en maatschappelijke organisaties zijn gesloten, zijn specifieke afspraken gemaakt over klachtenmechanismen. Sommige RBC-overeenkomsten hebben hun eigen klachtenmechanismen. In de RBC-overeenkomst voor Duurzame Kleding en Textiel kunnen klachten worden ingediend bij het secretariaat. Het secretariaat stuurt de klacht door naar de betrokken aangesloten onderneming, die geacht wordt de klacht van de klager op te nemen. Het proces wordt gevolgd door het secretariaat van het convenant. Als de uitkomst niet toereikend is voor de klager, kan het secretariaat de klacht indienen bij de onafhankelijke klachtencommissie die door het convenant is ingesteld. De beslissing van de klachtencommissie is bindend.

6. Heb ik specifieke rechten als kwetsbaar slachtoffer dat schadevergoeding vraagt voor een bedrijfsgerelateerde schending van de mensenrechten? Heb ik toegang tot rechtsbijstand en, zo ja, onder welke voorwaarden? Welke kosten worden door de rechtsbijstand gedekt? Heb ik onder dezelfde voorwaarden toegang tot rechtsbijstand als ik geen EU-burger ben of niet in de EU woon?

De [Wet op de rechtsbijstand](#) regelt wie en onder welke voorwaarden recht heeft op gesubsidieerde rechtsbijstand. Voorwaarden van het recht op rechtsbijstand is dat uw zaak voldoende verband houdt met in de Nederlandse rechtssfeer liggende rechtsbelangen. Dit houdt in dat Nederland verantwoordelijk is voor de voorziening van rechtsbijstand, als de zaak zich in Nederland voordoet. Tevens geldt als voorwaarde dat uw financiële situatie onder een bepaald grensbedrag valt (zie artikel 12, eerste lid, van de Wet op de rechtsbijstand).

Ook als u geen EU-burger bent of niet in de Europese Unie woont, heeft u onder dezelfde voorwaarden toegang tot rechtsbijstand.

De gesubsidieerde rechtsbijstand dekt alleen de kosten van de advocaat of mediator. Griffierechten en andere vergoedingen vallen hier niet onder. Als u in aanmerking komt voor rechtsbijstand, kunt u om vermindering van de griffierechten vragen. In dat geval zorgt uw advocaat voor de nodige aanvraagformulieren. Ook de proceskosten betaalt u zelf. Dit zijn kosten die u maakt om de procedure te kunnen voeren. Onder de proceskosten vallen de kosten van de advocaat (salarissen en voorschotten), kosten van getuigen en deskundigen, reis- en verblijfskosten en de kosten van uittreksels uit openbare registers. De proceskosten kunnen worden teruggevorderd van de wederpartij, als de rechter u gelijk geeft. Maar als u in het ongelijk wordt gesteld en in de kosten van de tegenpartij wordt veroordeeld, dient u de proceskosten zelf betalen en vaak ook die van de tegenpartij. Hiervoor krijgt u geen vergoeding.

Laatste update: 01/02/2022

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken lidstaten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. De Europese Commissie aanvaardt geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid met betrekking tot informatie of gegevens in dit document. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.